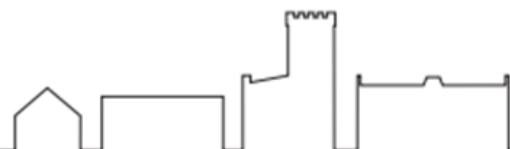

Budget 2025 och plan 2026–2027

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
NÄMNDENS ANSVAR	1
MÅL	1
HÖG KVALITET	1
STOR VALFRIHET	1
HÖG ATTRAKTIVITET	2
HÖG EFFEKTIVITET	2
HÅLLBAR UTVECKLING	2
FÖRÄNDRINGAR AV MÅL.....	2
EKONOMI	3
DRIFTREDOVISNING	3
KOSTNADER FÖRDELADE PÅ KOSTNADSSLAG	4
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER.....	5
VOLYMER	7
INVESTERINGAR	9
ÅRLIGA ANSLAG	9
RISKER	10
EKONOMISKA RISKER	10
RISKER FÖR VERKSAMHET	10
OMVÄRLDSANALYS	11

Inledning

Trots de senaste årens ekonomiska utmaningar fortsätter utbildningsverksamheterna i Danderyds kommun tillhöra toppskiktet när det gäller resultat och kvalitet i jämförelse med såväl länet som riket.

Utbildningsnämndens budget för 2025 uppgår till 1 006,9 miljoner kronor (netto), vilket är en ökning med 2,7 miljoner kronor jämfört med budget 2024.

Totalt motsvarar uppräkningsbudgeten av utbildningsnämndens budget för 2025 56,3 miljoner kronor. Befolkningsprognosen visar på sjunkande volymer för utbildningsnämnden som helhet, motsvarande minskade kostnader på 42,7 miljoner kronor. Därutöver minskar budgeten med ytterligare 10,9 miljoner kronor till följd av övriga förändringar på volymrelaterade intäkter och kostnader.

Grundbeloppen för förskola föreslås en uppräkning om 6,8 procent, för grundskola i genomsnitt 7,3 procent och för fritidshem 6,3 procent. Programpriserna för gymnasium räknas upp med 2,0 procent. När beslut om 2025 års programpriser kommer från Storsthlm ska budgeten justeras i enlighet med rekommenderad uppräkning.

Nämndens ansvar

Utbildningsnämnden är ansvarig för den kommunala verksamheten med drift- och huvudmannauppgifter inom förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola samt elevhälsa i kommunal regi. Utbildningsnämnden är även ansvarig för Mörby ungdomsmottagning samt vuxenutbildning genom kommunsamarbetet KCNO.

Utbildningsnämnden organiserar och tillhandahåller också olika tjänster och uppdrag för samtliga barn och elever som är folkbokförda i Danderyds kommun. Detta ansvar innefattar bland annat:

- resursfördelning genom barn- och elevpeng till verksamheter inom utbildningssystemet,
- bidrag för skolskjuts och särskilt stöd,
- myndighetsutövning i enlighet med skollagen gällande skolplikt (grundskola) och kommunalt aktivitetsansvar (gymnasieskola),
- godkännande och tillsyn av fristående förskolor i Danderyd,
- kvalitetsuppföljning.

Utbildningsnämnden, och dess verksamheter, ska förhålla sig till en rad statliga styrdokument utöver de kommunala styrdokument. Exempel på dessa är bland annat skollagen, läroplanerna för de olika skolformerna, barnkonventionen, förvaltningslagen och offentlighets- och sekretesslagen.

Mål

Hög kvalitet

- Alla barn och elever i Danderyds verksamheter ges, utifrån sina individuella förutsättningar, stöd och stimulans för att nå så långt som möjligt i sin utbildning.
- Alla barn och elever i Danderyds verksamheter är trygga och mår bra i förskolan och skolan.
- Danderyds elever har Sveriges högsta kunskapsresultat med avseende på betyg och nationella prov.

Stor valfrihet

- I Danderyds kommun finns en stor valfrihet i utbudet av förskolor och skolor.

Hög attraktivitet

- Inget mål är kopplat till strategiområdet.

Hög effektivitet

- De kommunala enheterna i Danderyd har balans mellan efterfrågan och utbud av platser i förskola och skola.
- Utbildningsnämndens verksamheter (egenregi) i Danderyds kommun bedrivs kostnadseffektivt.

Hållbar utveckling

- Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Förändringar av mål

Utbildningsnämnden föreslår inga förändringar av målen.

Ekonomi

Utbildningsnämndens budget för 2025 uppgår till 1 006,9 miljoner kronor (netto). Förändringarna utgår ifrån ”Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2025 och plan 2026–2027” (KS 2024/0015) samt befolkningsprognos från mars 2024.

Nämndens nettokostnader ökar med 2,7 miljoner kronor jämfört med budget 2024. De väsentliga förändringarna är 1 procent uppräknings av nämndens nettobudget, med undantag för pengnivåer som i genomsnitt räknas upp enligt följande:

- Förskola: 6,8 procent (varav 1,8 procent kompensation för höjt PO-tillägg och 3,0 procent kompensation för höjda lokalhyror)
- Grundskola 7,3 procent (varav 1,8 procent kompensation för höjt PO-tillägg och 2,5 procent kompensation för höjda lokalhyror)
- Fritidshem 6,3 procent (varav 1,8 procent kompensation för höjt PO-tillägg och 2,5 procent kompensation för höjda lokalhyror)
- Gymnasium 2,0 procent
- Kommunal vuxenutbildning 3,4 procent

Totalt motsvarar uppräknings av utbildningsnämndens budget för 2025 56,3 miljoner kronor. Befolkningsprognosen visar på sjunkande volymer för utbildningsnämnden som helhet, motsvarande minskade kostnader på 42,7 miljoner kronor. Därutöver minskar budgeten med ytterligare 10,9 miljoner kronor till följd av övriga förändringar på volymrelaterade intäkter och kostnader.

Planerade nettokostnader för 2026 respektive 2027 är uppräknade med 1,0 procent, med undantag för pengnivåer som 2026 räknas upp med 2 procent för alla verksamheter utom grundskola som räknas upp med 3 procent. Undantaget för grundskola gäller även 2027. Enligt nuvarande beräkningar och aktuell befolkningsprognos kommer de totala volymerna minska under 2026 och 2027 i förhållande till 2025. Detta leder till att budgetramens ökning efter volymjusteringar är 1 procent per år 2026 och 2027.

Utbildningsnämndens årliga investeringsbudget uppgår till 3,0 mnkr och består främst av nya möbler, tillgänglighetsåtgärder och mindre anpassningar inom resultatenheterna i egen regi.

Tabellen visar nämndens nettokostnader och förändringar för åren 2023 - 2027 (exklusive egen regi).

Utbildningsnämnden	(mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Nettokostnader (mnkr)		-931,2	-982,7	-1 004,2	-1 006,9	-1 018,0	-1 026,1
Förändring (mnkr)			-51,5	-21,5	-2,7	-11,1	-8,1
Förändring (%)			6%	2%	0%	1%	1%

Driftredovisning

Tabellen visar nämndens intäkter och kostnader för åren 2023 - 2027 (exklusive egen regi).

Utbildningsnämnden	(mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intäkter		85,1	73,1	73,1	75,2	75,2	75,2
Kostnader		-1 016,3	-1 055,8	-1 077,3	-1 082,1	-1 093,2	-1 101,3
Nettokostnader		-931,2	-982,7	-1 004,2	-1 006,9	-1 018,0	-1 026,1

Utbildningsnämndens intäkter består främst av föräldraavgifter för förskola och fritidshem, momskompensation samt statsbidrag. Intäkterna ökar med 2,1 miljoner kronor (3 procent) i budget 2025, främsta orsak är högre genomsnittsavgift för förskola och fritidshem.

BUDGET OCH PLAN

Utbildningsnämndens kostnader består till 97 procent av volymrelaterade kostnader och då främst av utbetald peng. Övriga 3 procent (anslag) avser kostnader för nämnd och förvaltning samt övrig verksamhet. Kostnaderna ökar med 4,8 miljoner kronor (mindre än 1 procent) från 2024 till 2025. Ökningen består till största del av uppräknings av peng samt förändringar i volym beräknade med utgångspunkt i befolkningsprognosen.

Intäkter och kostnader för utbildningsnämndens verksamheter i egen regi ingår ej i tabellen ovan. Detaljbudget för dessa verksamheter läggs först efter att kommunfullmäktige fattat beslut om pengnivåerna för 2025. Egen regi som helhet har en nollbudget och 2024 uppgår budgeterade intäkter respektive kostnader till 744,5 miljoner kronor. Med nuvarande kända förutsättningar för budget 2025 prognostiseras intäkter respektive kostnader att öka med cirka 32,0 miljoner kronor (drygt 4 procent) till 776,5 miljoner kronor.

Kostnader fördelade på kostnadsslag

Tabellen visar kostnader fördelade per kostnadsslag för åren 2023 - 2027.

Utbildningsnämnden (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Anslag	-29,3	-30,9	-30,9	-31,6	-32,0	-32,3
Volym	-901,9	-951,8	-973,3	-975,3	-986,0	-993,8
Egen regi	-9,9	-6,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	-941,1	-989,4	-1 004,2	-1 006,9	-1 018,0	-1 026,1

Anslag

Budgeten för anslag avser kostnader för nämnd och förvaltning samt övrig verksamhet. I övrig verksamhet ingår bland annat ungdomsmottagning, öppen förskola, sjukhusskola och verksamhetsförlagd utbildning. Budgeten för anslag är uppräknad med 1,0 procent till 2025. Därutöver tillkommer 0,6 miljoner kronor som kompensation för höjt PO-tillägg, vilket reduceras med 0,2 miljoner kronor för sänkta lokalhyror. Budgeten för anslagsfinansierade kostnader uppgår 2025 till 31,6 miljoner kronor, en ökning med 0,7 miljoner kronor jämfört med 2024.

2026 och 2027 är budgeten för anslag uppräknad med 1,0 procent per år.

Volym

Budgeten för volymrelaterade kostnader avser främst utbetald peng till förskola, grundskola (inklusive fritidshem) och gymnasium samt kostnader för anpassad skola och vuxenutbildning. Budgeten för volymrelaterade kostnader påverkas främst av pengnivåer och prognostiserade volymer. Samtliga beräkningar av volymer för år 2025–2027 är gjorda med utgångspunkt i den senast tillgängliga befolkningsprognosen från mars 2024. Notera att kostnad per barn och elev varierar mellan olika skolformer och åldrar.

Uppräkning av peng och övriga volymrelaterade kostnader motsvarar ökade kostnader med 55,6 miljoner kronor i budget 2025. Befolkningsprognosen visar på minskade volymer för utbildningsnämnden som helhet, motsvarande minskade kostnader på 42,7 miljoner kronor. Övriga förändringar på volymrelaterade kostnader minskar budgeten med 10,9 miljoner kronor, främst till följd av högre intäkter, lägre genomsnittspeng för gymnasium och anpassad skola, lägre kostnader för nyanländresurs samt lägre kostnader för skolskjuts.

Budgeten för volymrelaterade kostnader uppgår 2025 till 975,3 miljoner kronor, en ökning med 2,0 miljoner kronor (mindre än 1 procent) jämfört med budget 2024.

Plan 2026 och 2027 är uppräknade med 1,0 procent per år, med undantag för pengnivåer som 2026 räknas upp med 2 procent för alla verksamheter utom grundskola som räknas upp med 3 procent. Undantaget för grundskola gäller även 2027. Enligt nuvarande beräkningar och

BUDGET OCH PLAN

aktuell befolkningsprognos kommer de totala volymerna minska under 2026 och 2027 i förhållande till 2025. Detta leder till att volymrelaterade kostnader ökar med 1 procent till 2026 och 1 procent till 2027.

Egen regi

Kostnadsslaget egen regi avser de förskolor, skolor och övrig verksamhet som bedrivs av Danderyds kommun, samt central förvaltning egen regi. Egen regi som helhet ska upprätta en budget med lika stora intäkter som kostnader och nettokostnaderna för egen regi blir således noll.

Verksamhetens nettokostnader

Tabellen visar nettokostnad per verksamhet för åren 2023 - 2027 (exklusive egen regi).

Nettokostnad per verksamhet (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Nämnd och förvaltning	-24,7	-27,4	-27,4	-27,9	-28,2	-28,5
Förskola	-183,5	-192,5	-204,0	-202,1	-209,2	-213,4
Grundskola	-521,7	-542,8	-552,8	-564,0	-566,6	-571,5
Gymnasium	-169,4	-179,9	-179,9	-173,9	-174,2	-172,2
Kommunal vuxenutbildning	-7,4	-8,6	-8,6	-8,8	-8,9	-9,0
Anpassad skola	-21,1	-28,0	-28,0	-26,5	-27,1	-27,7
Övrig verksamhet	-3,4	-3,5	-3,5	-3,7	-3,8	-3,8
Nettokostnader	-931,2	-982,7	-1 004,2	-1 006,9	-1 018,0	-1 026,1

Nämnd och förvaltning

Budgeten för nämnd och förvaltning uppgår 2025 till 27,9 miljoner kronor och inkluderar en uppräkningskostnad med 1,0 procent (0,3 miljoner kronor). Därutöver tillkommer 0,2 miljoner kronor i kompensation till följd av höjt PO-pålägg (0,5 miljoner kronor) samt lägre hyreskostnader (0,3 miljoner kronor).

Förskola

Budgeten för förskola uppgår 2025 till 202,1 miljoner kronor, en sänkning med 1,9 miljoner kronor (1 procent) jämfört med budget 2024.

Grundbeloppen för förskola räknas upp med 6,8 procent, vilket motsvarar 14,2 miljoner kronor. Utöver den uppräkningskostnad på 2 procent som planeringsförutsättningarna anger, tillkommer 1,8 procent som kompensation för höjt PO-pålägg samt 3 procent som kompensation för ökade hyreskostnader. Enligt aktuell befolkningsprognos kommer antalet barn i förskolan att minska och kostnaderna i budget 2025 baseras på 104 färre barn än budget 2024. De färre barnen motsvarar lägre kostnader om 14,8 miljoner kronor. Därutöver har föräldraavgifterna budgeterats för lågt senaste åren, en justering i budget 2025 medför ökade intäkter om 1,3 miljoner kronor. Budgeten för tilläggsbelopp och verksamhetsstöd till barn i behov av särskilt stöd är oförändrad 2025.

Grundskola

Budgeten för grundskola uppgår 2025 till 564,0 miljoner kronor, en ökning med 11,2 miljoner kronor (2 procent) jämfört med budget 2024.

Grundbeloppen för grundskola räknas i genomsnitt upp med 7,3 procent och grundbeloppen för fritids räknas upp med 6,3 procent. Utöver den uppräkningskostnad på 3 procent för grundskola respektive 2 procent för fritidshem som planeringsförutsättningarna anger, tillkommer 1,8

procent som kompensation för höjt PO-pålägg samt 2,5 procent som kompensation för ökade hyreskostnader. Totalt motsvarar uppräkningsen 36,6 miljoner kronor.

I omvärldsanalysen som görs i den här rapportens sista avsnitt, jämförs Danderyds pengnivåer med utvalda jämförbara kommuner i Stockholms län. Där framkommer att Danderyd har en förhållandevis låg ersättning för elever i förskoleklass, medan Danderyds ersättning för elever i årskurs 1-3 är högst i jämförelsen. I budget 2025 räknas grundbeloppet för förskoleklass upp med 15 procent och grundbeloppet för årskurs 1-3 räknas upp med 4,6 procent för att minska klyftan mellan dessa årskurser. Inför 2025 görs också förändringen att årskurs 4-6 bildar en gemensam pengnivå. För att åstadkomma detta räknas grundbeloppet för årskurs 4-5 upp med cirka 10,2 procent och årskurs 6 räknas upp med 4,6 procent i jämförelse med 2024. Den differentierade uppräkningsen flyttar inte medel mellan låg- och mellanstadiet utan är enbart en justering inom stadierna. Förändringen är i linje med fördelningen av kostnader i egenregins verksamheter.

Enligt aktuell befolkningsprognos som ligger till grund för beräkningen av utbetald skol- och fritidspeng, kommer antalet elever i grundskolan minska och kostnaderna i budget 2025 baseras på 246 färre elever än budget 2024. Volymminskningen beräknas medföra 22,3 miljoner kronor i lägre kostnader för utbetald peng. Därutöver sänks budgeten för nyanländresurs med 1,6 miljoner kronor till följd av ett förväntat lägre antal nyanlända elever än tidigare år. Även högre intäkter medför att nettokostnaderna sänks med 1,5 miljoner kronor. Budgeten för barn i behov av särskilt stöd i grundskolan (tilläggsbelopp, verksamhetsstöd samt skolskjuts) är oförändrad 2025.

Gymnasium

Budgeten för gymnasium uppgår 2025 till 173,9 miljoner kronor, en minskning med 6,0 miljoner kronor (3 procent) jämfört med budget 2024.

Budget 2025 inkluderar ett antagande om 2,0 procents uppräkningsen av gymnasiets programpriser, vilket motsvarar 3,4 miljoner kronor. Beslut om programpriser för 2025 fattas gemensamt med övriga kommuner inom samverkansområdet Storsthlm och budgeten kommer justeras i enlighet med det beslut som tas.

Enligt aktuell befolkningsprognos som ligger till grund för beräkningen av utbetald gymnasiepeng, kommer antalet elever i gymnasium minska och kostnaderna i budget 2025 baseras på 65 färre elever än budget 2024. Den förväntade volymminskningen motsvarar 6,6 miljoner kronor i lägre kostnader. Därutöver minskar budgeten med 2,8 miljoner kronor till följd av att utbetald gymnasiepeng per elev har budgeterats för högt föregående år. Den genomsnittliga gymnasiepengen kan variera från år till år baserat på vilka program som Danderyds elever väljer att gå.

Kommunal vuxenutbildning

Budgeten för kommunal vuxenutbildning uppgår 2025 till 8,8 miljoner kronor, vilket är 0,2 miljoner kronor (2 procent) högre än budget 2024. Budgeten inkluderar en uppräkningsen av ersättningsnivåer med 3,4 procent samt ett borttagande av differentierad ersättning för olika betyg (UN 2024/0328). Budgeten för 2025 inkluderar även kostnader om 0,3 miljoner kronor för finansiering av Lärcentrums verksamhet (UN 2024/0329). Med anledning av att det tidigare år varit lägre kostnader än budgeterat för kommunal vuxenutbildning bedöms beslutade förändringar att rymmas inom ordinarie uppräkningsen av budgetram.

Anpassad skola

Budgeten för anpassad grund- och gymnasieskola uppgår 2025 till 26,5 miljoner kronor, en minskning med 1,5 miljoner kronor (5 procent) jämfört med 2024. Uppräkningsen av pengnivåerna följer övriga skolformer vilket innebär 7,3 procent för den anpassade grundskolan, 6,3 procent för fritidshem och 2 procent för den anpassade gymnasieskolan.

Totalt motsvarar uppräknningen 1,3 miljoner kronor. Tidigare år har ersättningen för den anpassade grundskolan varit uppdelad på ett grundbelopp och ett eventuellt strukturtillägg beroende på behovsgrupp. För 2025 är dessa två belopp sammanslagna till ett, det vill säga det finns ett grundbelopp för respektive behovsgrupp 1-4 och det motsvarar hela ersättningen. Detta för att tydliggöra beloppen som respektive elev får.

För år 2025 budgeteras 27 elever i den anpassade grundskolan, vilket är en färre än budget 2024. I den anpassade gymnasieskolan budgeteras för 15 elever, vilket är en ökning med tre elever. Förändringen av antalet elever ger ökade kostnader om 1,0 miljoner kronor, medan förväntad fördelning mellan behovsgrupper ger en minskning med samma belopp. Kostnaderna för skolskjuts har sjunkit de senaste åren och utgör 2025 2,5 miljoner kronor av budgeten, vilket är en sänkning med 2,8 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Övrig verksamhet

Budgeten för övrig verksamhet uppgår 2025 till 3,7 miljoner kronor och inkluderar en uppräknning av kostnader med 1,0 procent, en kompensation för höjt PO-pålägg motsvarande 0,1 miljoner kronor samt kompensation för höjda hyreskostnader motsvarande 0,1 miljoner kronor.

Övrig verksamhet inkluderar främst kostnader för ungdomsmottagning, öppen förskola, sjukhuskola och verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

2026-2027

Plan 2026 och 2027 är uppräknade med 1,0 procent per år, med undantag för pengnivåer som 2026 räknas upp med 2 procent för alla verksamheter utom grundskola som räknas upp med 3 procent. Undantaget för grundskola gäller även 2027.

Volymförändringar med utgångspunkt i befolkningsprognosen från mars 2024 är inkluderade. Både 2026 och 2027 prognostiseras högre volymer inom förskola, men lägre volymer inom grundskola och gymnasium. Summerat innebär det lägre volymer för utbildningsnämnden som helhet. De lägre volymerna resulterar i att uppräknningen delvis kompenseras av minskade kostnader för utbetald peng.

Planen för 2026 uppgår till 1 018,0 miljoner kronor, vilket är 11,1 miljoner kronor (1 procent) högre än budget 2025. Uppräknningen motsvarar en ökning på 24,5 miljoner kronor, men reduceras av minskade kostnader på grund av lägre volymer motsvarande 13,4 miljoner kronor.

Planen för 2027 uppgår till 1 026,1 miljoner kronor, vilket är 8,1 miljoner kronor (1 procent) högre än planen för 2026. Uppräknningen motsvarar en ökning på 18,1 miljoner kronor, men reduceras av minskade kostnader på grund av lägre volymer motsvarande 10,0 miljoner kronor.

Volymer

Tabellen visar nettokostnad för volymer för åren 2023 - 2027.

Nettokostnad för volymer (mnr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Förskola	-182,9	-192,5	-204,0	-202,1	-209,2	-213,4
Grundskola	-521,1	-542,8	-552,8	-564,0	-566,6	-571,5
Gymnasium	-169,4	-179,9	-179,9	-173,9	-174,2	-172,2
Kommunal vuxenutbildning	-7,4	-8,6	-8,6	-8,8	-8,9	-9,0
Anpassad skola	-21,1	-28,0	-28,0	-26,5	-27,1	-27,7
Nettokostnader	-901,9	-951,8	-973,3	-975,3	-986,0	-993,8

Tabellen visar antal barn och elever åren 2023 - 2027.

Antal (stycken)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Förskola	1 545	1 498	1 588	1 484	1 499	1 510
Grundskola	4 732	4 604	4 696	4 450	4 336	4 250
Gymnasium	1 737	1 736	1 736	1 671	1 641	1 605
Anpassad skola	37	40	40	42	42	42
Summa antal	8 051	7 878	8 060	7 647	7 518	7 407

Beräkningen av antal barn och elever inom utbildningsnämndens verksamhetsområden är gjorda med utgångspunkt i den senaste befolkningsprognosen från mars 2024. I jämförelse med tidigare års befolkningsprognoser är det betydligt färre barn i den här prognosen än tidigare år. Till följd av det är såväl utfallssiffror för 2023 som prognostiserade siffror för 2024 betydligt lägre än vad som budgeterats för dessa år. Lägre volymer leder till lägre kostnader för utbetald peng och följaktligen ett överskott mot budget.

Budgeterade nettokostnader för 2025 baseras på 7 647 barn och elever, vilket är 413 färre än i budget 2024. Delar av minskningen kan ses redan i prognosen för 2024 och resterande är en förväntad minskning till 2025. Totalt motsvarar de lägre volymerna 42,7 miljoner kronor i minskade kostnader. Volymerna förväntas fortsätta minska även under 2026 och 2027.

Investeringar

Årliga anslag

Tabellen visar årliga anslag för åren 2023 - 2027.

Årliga anslag (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Investeringar egen regi	1,6	2,4	3,0	3,0	3,0	3,0
Nettoutgifter	1,6	2,4	3,0	3,0	3,0	3,0

Utbildningsnämndens investeringsbudget för 2025 uppgår till 3,0 mnkr och består främst av nya möbler, tillgänglighetsåtgärder och mindre anpassningar inom resultatenheterna i egen regi.

Risker

Ekonomiska risker

Utbildningsnämndens hemkommunansvar

Riskerna består främst i eventuella avvikelser gentemot den befolkningsprognos som används vid budgetarbetet. Budgeten består till största del av kostnader för grundbelopp till förskola, skola, gymnasium, anpassad grund- och gymnasieskola samt vuxenutbildning. Beräkningen av antal barn och elever i budget 2025 är baserad på befolkningsprognosen från mars 2024. Budgeterade kostnader beräknas utifrån befolkningsprognosen samt vissa antaganden, exempelvis gällande andel som går på fritids och vilka gymnasieprogram som Danderyds elever går. Det ekonomiska utfallet är kopplat till dessa volymer. Kostnaden per barn/elev varierar mellan 100.000 kronor och 150.000 kronor beroende på ålder och verksamhet. För en elev i den anpassade grund- och gymnasieskolan är den genomsnittliga kostnaden per elev drygt 600.000 kr. Då kostnaden per barn/elev varierar innebär det att även små avvikelser i volym kan ge stora överskott eller underskott mot budget.

Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi

Utbildningsnämnden ser en fortsatt risk att grundskola årskurs F-6 inte kommer att nå en budget i balans under 2025. Detta med anledning av det minskade elevunderlaget i kombination med små skolenheter och små klasser med få elever. På uppdrag av kommunstyrelsen genomförs en skolutredning som kommer beslutas under juni 2024.

Nuvarande löneavtal för Sveriges lärare och Kommunal löper ut 31 mars 2025, det är ännu osäkert vilka ökade kostnader detta kommer att medföra.

Risker för verksamhet

Utbudsansvaret försvårar långsiktig planering

Kommunen behöver ha en beredskap för att kunna tillhandahålla förskole- och skolplatser för alla Danderyds barn och elever. I de fall då barn och elever står utan utbildningsplats till följd av exempelvis en nedläggning av fristående verksamhet i kommunen så måste den kommunala huvudmannen säkerställa mottagande av barn och elever i sina verksamheter. I kombination med avvikelser i befolkningsprognosen (se ovan) ger detta en uppenbar risk för den kommunala huvudmannens möjlighet till långsiktig planering med avseende på både ekonomi och kvalitet i verksamheterna.

Minskad personaltäthet och större barngrupper

På sikt kan en effekt av hög inflationstakt och minskade volymer utgöra en risk för kvaliteten i förskolorna då personaltäthet och barngruppernas storlek är viktiga förutsättningar för verksamheterna.

Regulatoriska förändringar ger nya förutsättningar

GY25 (Gymnasieskola år 2025) är en reform som innebär att kurser ersätts av ämnen i gymnasieskolan. Denna förändring kommer innebära en omställning för gymnasieskolan att anpassa bemanning, undervisning och betygsättning utifrån det nya regelverket.

Den 1 januari 2025 införs ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. För den kommunala huvudman ger detta en osäkerhet avseende planering av vilka insatser som ska prioriteras framöver samt hur utvecklingsarbetet ska bedrivas.

Omvärldsanalys

I det följande görs en kortare jämförelse med följande Stockholmskommuner: Sollentuna, Täby, Lidingö och Nacka

Förskola

Personaltätheten i Danderyds förskolor har sjunkit något det senaste året. 2023 gick det 5,6 barn per årsarbetare i Danderyd vilket är samma personaltäthet som för genomsnittet av jämförbara kommuner. Anledningen till att personaltätheten har sjunkit är att förskolor med fristående huvudman har sänkt sin personaltäthet tydligt - från 4,8 till 5,5 barn per årsarbetare. En förklaring till den sjunkande personaltätheten inom fristående huvudman är bland annat att några fristående förskolor med hög personaltäthet lade ned sin verksamhet under 2023. Skillnaden mellan fristående och kommunala förskolors personaltäthet för år 2023 är marginell.

I jämförelse med år 2022 har förskollärartätheten sjunkit i Danderyd (2023) – från 17,8 barn per årsarbetande förskollärare till 20,3 barn. Detta gör att Danderyd har lägst förskollärartäthet i jämförelse med övriga kommuner. Såväl kommunala som fristående enheter har sänkt sin förskollärartäthet och fristående enheter har alltså tydligt lägre förskollärartäthet - 24,1 förskollärare per barn medan kommunala enheter har 18 förskollärare per barn.

Det är svårt att göra en exakt prognos över framtida personaltäthet i förskolan i Danderyd. Dels är det avhängigt barnunderlaget, dels är det avhängigt förskolornas förmåga att attrahera utbildad personal. Danderyd, i likhet med övriga Stockholmskommuner, har att hantera en hög rörlighet bland arbetstagare vilket kräver att kommunen agerar proaktivt för att erbjuda goda arbetsvillkor.

I sammanhanget bör det dock betonas att en förskolas kvalitet inte enbart kan bestämmas utifrån personaltätheten. Förskolans verksamhet är komplex och inrymmer flera kvalitetsdimensioner men allt annat lika är det positivt för barnen med en relativt sett hög personaltäthet. Ett annat sätt att bedöma förskolans kvalitet är att utgå från vårdnadshavarnas åsikter om verksamheterna. I den årligt genomförda vårdnadshavarenkäten (Våga Visa-enkäten) uppvisar Danderyds förskolor bra resultat. I Danderyd kan 96 procent av vårdnadshavarna rekommendera sitt barns förskola – det högsta värdet bland jämförbara kommuner - och 98 procent anser att barnen är trygga på förskolan, vilket är något högre än jämförbara kommuner.

Nettokostnadsavvikelsen för förskola visar tydligt på tal under noll i senast publicerad statistik (år 2022) och vid en jämförelse fem år tillbaka. Nettokostnadsavvikelsen jämför nettokostnaden med referenskostnaden ("statistiskt förväntad" kostnad). Negativa värden indikerar ett lägre kostnadsläge än förväntat. Nettokostnadsavvikelsen har tydligt sjunkit senaste åren, i samband med effektiviseringsåtgärder och besparingar för en ekonomi i balans.

Controllernätverket i Stockholm Norrort gör årligen en jämförelse för nätverkets deltagande kommuner. I nedan tabell jämförs Danderyds förskolepeng med utvalda jämförbara kommuner. För att göra pengarna mer jämförbara har den justerats för eventuella strukturbidrag (socioekonomisk fördelning) som kommuner kan betala ut utöver grundbelopp. Danderyds förskolepeng för såväl barn 1-2 år som 3-5 år ligger strax under genomsnittet för jämförbara kommuner i Stockholms län. Siffrorna avser budgetår 2024.

BUDGET OCH PLAN

FÖRSKOLA INKL STRUKTURBIDRAG (kr/barn/år)	Danderyd	Lidingö	Nacka	Sollen- tuna	Solna	Sundby- berg	Tyresö	Täby	Vallen- tuna	Österåker	Medel	Median
Viktad genomsnittspeng 1-2 år	157 344	177 414	166 119	164 690	159 268	164 926	156 384	149 290	124 300	157 251	157 699	158 306
Viktad genomsnittspeng 3-5 år	129 792	131 017	144 951	136 436	136 541	136 859	129 996	114 222	124 300	115 360	129 947	130 507

Grundskola och gymnasieskola

Eleverna i Danderyds grundskolor tenderar att vara mer nöjda med sin skola än jämförbara kommuner. Enligt en nyligen genomförd enkät kan 75 procent av eleverna i Danderyd rekommendera sin skola till sin kompis. Även om måluppfyllelsen, givet de socioekonomiska bakgrundsfaktorerna, ska vara mycket hög i Danderyd, bör det framhållas att kommunen presterar väl både över tid och i jämförelse med jämförbara kommuner. För de yngsta eleverna som får betyg, åk 6, har Danderyd den högsta måluppfyllelsen av rikets 290 kommuner¹ och högre än samtliga jämförbara kommuner. För eleverna i åk 9 är måluppfyllelsen liknande – med en gymnasiebehörighet på 98 procent når Danderyds elever den högsta måluppfyllelsen i riket för kommuner med minst 60 avgångselever (ca 2-3 klasser).

För de äldsta eleverna har Danderyd med nästan 90 procent den nästa högsta andelen gymnasielever med examen eller studiebevis inom fyra år av jämförbara kommuner. Mätt utifrån nyckeltalet ”betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning (hemkommun)” har Danderyd ett gott utfall – kommunen har landets högsta värde och presterar i genomsnitt tydligt bättre än jämförbara kommuner.

Orsakerna bakom den höga måluppfyllelsen i Danderyds skolor är flera. Dels vittnar forskningen om ett tydligt samband mellan socioekonomiska variabler och skolresultat, dels kan betydelsen av hög kompetens i lärarkåren inte underskattas. Det som får anses vara mest påverkningsbart i sammanhanget är lärarnas kompetens och utbildning. Även om Danderyds andel grundskollärare med legitimation och behörighet i minst ett ämne är länets högsta, bör vikten av proaktivt agerande belysas. Givet Stockholmsregionens hårda konkurrens på utbildade lärare blir rekryteringsfrågan central. För att hantera situationen på bästa möjliga sätt behöver Danderyd som skolkommun därför vinnlägga sig om att ge lärare goda förutsättningar med avseende på arbetsmiljö, fortbildning och konkurrenskraftig löneutveckling.

Nettokostnadsavvikelsen för fritidshem, grundskola F-9 och gymnasieskola visar samtliga på tal under noll i senast publicerad statistik (år 2022). Statistiken avser kostnadsjämförelse för hemkommun. Nettokostnadsavvikelsen jämför nettokostnaden med referenskostnaden (”statistiskt förväntad” kostnad). Negativa värden indikerar ett lägre kostnadsläge än förväntat.

Controllernätverket i Stockholm Norrort gör årligen en jämförelse för nätverkets deltagande kommuner. I nedan tabell jämförs Danderyds skolpeng med utvalda jämförbara kommuner. För att göra pengarna mer jämförbara har den justerats för eventuella strukturbidrag (socioekonomisk fördelning) som kommuner kan betala ut utöver grundbelopp. För förskoleklass och årskurs 1 jämförs skolpeng inklusive fritidspeng då större delen av eleverna i den åldern även är inskrivna på fritids. Danderyds peng för förskoleklass ligger näst lägst i jämförelsen. Danderyds peng för årskurs 1 (kan läsas årskurs 1-3 då alla kommuner har samma peng för årskurs 1-3) är högst av alla jämförbara kommuner. Danderyds peng för såväl årskurs 4 som årskurs 6 ligger strax över genomsnittet, medan årskurs 7 (åk 7-9) ligger strax under genomsnittet för jämförbara kommuner. Siffrorna avser budgetår 2024.

¹ Kommuner med färre än 30 elever i åk 6 är av sekretessskäl exkluderade i beräkningen.

BUDGET OCH PLAN

GRUNDSKOLA INKL STRUKTURBIDRAG (kr/elevår)	Danderyd	Lidingö	Nacka	Sollen- tuna	Solna	Sundby- berg	Tyresö	Täby	Vallen- tuna	Österåker	Medel	Median
Förskoleklass inkl fritids	109 668	126 250	115 487	127 099	119 356	113 432	140 255	98 125	117 100	110 080	117 685	116 294
Årskurs 1 inkl fritids	140 724	126 250	131 473	128 142	123 074	126 615	137 975	125 150	117 100	124 130	128 063	126 433
Årskurs 4	92 568	95 111	92 369	101 593	92 677	86 980	95 339	83 115	77 800	88 234	90 579	92 469
Årskurs 6	97 560	101 415	92 369	101 593	92 677	86 980	95 339	98 994	91 700	105 282	96 391	96 450
Årskurs 7	103 680	101 415	115 070	116 581	97 943	99 915	106 571	98 994	91 700	105 282	103 715	102 548